

Kongo Demokraatlik Vabariik: kokkupõrked idapoolsetel piirialadel

Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2008. aasta resolutsioon Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta: kokkupõrked Kongo DV idapoolsetel piirialadel

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 21. veebruari 2008. aasta resolutsiooni Põhja-Kivu kohta¹;
 - võttes arvesse oma 17. jaanuari 2008. aasta resolutsiooni olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja vägistamise kui sõjakuriteo kohta² ning võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone inimõiguste rikkumiste kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis (Kongo DV);
 - võttes arvesse AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee 22. novembri 2007. aasta resolutsiooni Kongo Demokraatliku Vabariigi, eelkõige riigi idaosa olukorra kohta ning selle mõju kohta piirkonnale³;
 - võttes arvesse oma 15. novembri 2007. aasta resolutsiooni ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades arengumaades⁴;
 - võttes arvesse komisjoni 25. oktoobri 2007. aasta teatist pealkirjaga „ELi meetmed ebakindlates olukordades – säästvat arengut, stabiilsust ja rahu edendavad meetmed keerulises keskkonnas” (KOM(2007)0643) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SEK(2007)1417);
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 24. oktoobri 2005. aasta resolutsiooni 60/1 2005. aasta maailma tippkohtumise tulemuste kohta ja eelkõige selle lõikeid 138 kuni 140, mis käsitlevad elanikkonna kaitsmise kohustust;
 - võttes arvesse nõukogu 10. oktoobri 2008. aasta deklaratsiooni olukorra kohta Kongo DV idaosas;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et sõjategevus Kongo sõjaväe, ametist tagandatud kindral Laurent Nkunda mässuliste vägede, Rwanda Vabastamise Demokraatlike Jõudude (Forces démocratiques pour la libération du Rwanda – FDLR, tuntud ka kui Interhamwe) ning Uganda Jumala Vastupanuvägede (Uganda's Lord Resistance Army – LRA) vahel on paljude kuude jooksul põhjustanud loendamatu hädasid Kongo DV idaprovintside tsiviilelanikkonnale;
- B. arvestades, et alates 1998. aastast Kongo Demokraatlikku Vabariiki laastav konflikt on

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0072.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0022.

³ ELT C 58, 1.3.2008, lk 40.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0540.

tänaseks nõudnud 5 400 000 inimest ja põhjustab praegugi iga päev otseselt või kaudselt 1 500 inimese surma;

- C. arvestades, et Goma läheduses asuva Rumangabo piiriküla ümbruses toimusid ägedad lahingud ning Nkunda mässulised hõivasid strateegiliselt tähtsa sõjaväelaagri ja said enda valdusse relvi ja varustust;
- D. arvestades, et ÜRO pagulaste ülemvoliniku teatel on uued kokkupõrked Põhja-Kivus põhjustanud hulgaliselt ohvreid ja sundinud üle 100 000 inimese põgenema, ning et lisaks teatatakse sadade laipade jõkke heitmisest; ning LRAga peetud ägedad lahingud Ituri provintsis sundisid 50 000 inimest põgenema;
- E. arvestades, et pärast Goma rahulepingu sõlmimist 23. jaanuaril 2008 on nii Laurent Nkunda mässulised väed kui ka FDLRi võitlejad ja isegi Kongo sõjavägi pannud Kongo DV idaosas toime tapatalgud ning noorte tüdrukute, emade ja vanaemade vägistamisi, tsiviiliskite ja lapssõdurite sundvärbamist ning muid vägivaldtegevusi ja raskeid inimõiguste rikkumisi;
- F. arvestades, et ÜRO Kongo Demokraatliku Vabariigi missiooni (MONUC) suhtes kohaldub ÜRO harta VII peatükk, mis lubab tal kasutada kõiki vajalikke vahendeid, et hoida ära kõigi välismaiste või Kongo relvarühmituste, eelkõige Rwanda relvajõudude (FAR) endiste liikmete ja Interhamwe võitlejate katsed jõudu kasutada, mis ähvardaksid poliitilist protsessi, ning tagada otsese füüsilise vägivalla ohus olevate tsiviilelanike kaitse;
- G. arvestades Goma rahu-, julgeoleku- ja arengukonverentsil võetud järkjärgulise demobiliseerimise ja relvarahu järgimise kohustusi, mis hõlmavad relvarahu kõigi võitlevate poolte vahel, kõigi valitsusväliste jõudude relvitustamist, kõigi ümberasustatud isikute Kongo DV idaosasse tagasi pöördumist ja seal taas elama asumist ning ajutise relvarahu järelevalve mehhanismi loomist;
- H. arvestades, et Kongo sõjaväel ei ole Kongo DV idaprovintssides oma ülesannete täitmiseks vajalikke inim-, tehnilisi ja rahalisi ressursse ning et selline olukord ohustab rahu taastamist ja tema rolli elanikkonna kaitsjana;
- I. arvestades, et tähtis on leida konfliktile Kongo DV idaprovintssides poliitiline lahendus, et tugevdada selles piirkonnas rahu ja demokraatiat ning edendada stabiilsust ja arengut kõigi Aafrika suurte järvede piirkonna rahvaste hüvanguks;
- J. arvestades, et nimetatud piirkonnas juba neli aastat kestnud kodusõda on iseloomustanud riigi rikkuste süstemaatiline laastamine nii Kongo valitsuse liitlaste kui ka vastaste poolt;
- K. arvestades, et 2007. aasta lõpul toimunud vaenutegevuse järel on paljud humanitaarorganisatsioonid pidanud peatama oma tegevuse ning tervishoiuasutused on jäänud ilma vajalike varudeta või on meditsiinitöötajad sealt lahkunud;
- L. arvestades, et tervishoiu olukorra märkimisväärne parandamine ja suuremuse vähendamine kogu Kongo DVs ja eriti selle idaprovintssides nõuab nii Kongo valitsuse kui ka rahvusvahelise üldsuse aastatepikkust sihipärast tegevust ning märkimisväärseid investeeringuid;

- M. arvestades, et humanitaarabi töötajate teatel jäävad kohalikud ja ümberasustatud elanikud Kongo DV idaprovintides järjest nõrgemaks ning sõjategevuse jätkumine ei võimalda abitöötajatel pääseda teatavatesse piirkondadesse, kus vajatakse kiiresti toitu ja arstiabi;
- N. arvestades, et alatoitumine on täiendav tegur, mis muudab Kongo DV idaprovintside praeguse elanikkonna äärmiselt haavatavaks ning et organisatsiooni Piirideta Arstid arstiabiprogrammide andmed näitavad, kuivõrd murettekitavalt laialdaselt esineb selles piirkonnas alatoitumist;
- O. arvestades, et EL mõistab otsustavalt hukka Laurent Nkunda hiljutised avaldused, mis kutsuvad kukutama Kongo DV valitud ja seaduslikku valitsust,
1. tunneb suurt muret Kongo sõjaväe ja mässuliste jõudude uute kokkupõrgete pärast Põhja-Kivu ja varem rahumeelseks muudetud Ituri piirkonnas;
 2. väljendab sügavat nõrdimust Kongo DV idaprovintides juba liigagi palju aastaid jätkuvate tapatalgute, inimsusevastaste kuritegude ning naiste ja tütarlaste vastase seksuaalse vägivalda pärast, ning kutsub kõiki pädevaid riiklikke ja rahvusvahelisi asutusi üles andma süstemaatiliselt kohtu alla selliste tegude toimepanijaid, kes nad ka ei oleks, samuti palub ÜRO Julgeolekunõukogul rakendada kiiremas korras kõiki meetmeid, mis võivad reaalselt ära hoida edasisi rünnakuid Kongo DV idaprovintside tsiviilelanike vastu;
 3. kutsub Rahvakaitse Rahvuslikku Kongressi (Congrès National pour la Défense du Peuple – CNDP) viivitamatult ja tingimusteta taastama rahuprotsessi vastavalt jaanuaris Gomas võetud kohustusele;
 4. nõuab tungivalt kõigilt osapooltelt õiguskorra taastamist ja võitlust karistamatuse vastu eelkõige naiste ja tütarlaste massilise vägistamise ning lapssõdurite värbamise osas;
 5. kutsub Kongo DV valitsust koos Rwanda ja MONUCiga välja töötama kava FDLRi liikmetest genotsiidiõhutajate isoleerimiseks ja kinnivõtmiseks ning pakkuma Kongosse tagasipöördumist või taasintegreerumist Rwandasse neile, kes ei osalenud genotsiidis ja kes soovivad demobiliseeruda;
 6. kutsub rahvusvahelist üldsust ja ÜRO Julgeolekunõukogu tugevdama MONUCit vajalike materjalide ja töötajatega, et ta saaks oma volitusi täita, nagu seda nõudis New Yorgis pärast ÜRO Julgeolekunõukogu teavitamist MONUCi juht Alan Doss;
 7. tervitab asjaolu, et Kongo DV president ja tema ministrid on avalikult väljendanud oma toetust MONUCile seoses missiooni panusega riigi julgeolekusse;
 8. palub MONUCil uurida süüdistusi, nagu võitleks Kongo sõjavägi FDLRiga kontrolli saavutamiseks Põhja-Kivu tulusa mineraalikaubanduse üle, ja sellele lõpp teha;
 9. kinnitab oma toetust Kongo võimude püüetele leida kriisile poliitilist lahendust ja kutsub kõiki osapooli üles relvarahust kinni pidama;
 10. märgib murega, et LRA üksused korraldasid hiljaaegu rünnakud Kongo DV idapiirkondade 16 punktis Dungus, Province Orientalis ja Ituris, kus ÜRO pagulaste

ülemvoliniku teated 80 kadunud lapse kohta kinnitavad kartusi uute lapssõdurite värbamise kampaaniate osas;

11. rõhutab, et ümberasustamisprotsessis inimeste rahvustunnuste järgi jaotamine võib praeguses olukorras olla ohtlik;
12. nõuab nulltolerantsi tüdrukute ja naiste vastu toime pandud seksuaalvägivalla suhtes, mida kasutatakse sõjarelvana, ning nõuab rangeid kriminaalkaristusi nende kuritegude toimepanijatele; juhib tähelepanu sellele, kui tähtis on tervishoiuteenuste kättesaadavus konfliktiolukordades ja põgenikelaagrites;
13. kutsub kõiki osapooli täitma oma kohustusi kaitsta tsiviilelanikke ja austada inimõigusi kooskõlas Goma rahulepingu ja Nairobi kommünikeega, ning nimetatud kokkulepped kiiresti ellu viima;
14. kutsub Kongo DV ja Rwanda valitsust hiljutist sõnasõda lõpetama, konstruktiivset dialoogi taastama ja konfliktile lõppu tegema;
15. soovib kõigil suurte järvede piirkonna valitsustel alustada dialoogi, et kooskõlastada oma jõupingutusi pingete lõdvendamiseks ja Kongo DV idaosas valitseva vägivalla peatamiseks, enne kui see konflikt levib üle kogu piirkonna;
16. kutsub nõukogu ja komisjoni Kongo DV idaosas koheselt rakendama ulatuslikke arstiabi- ja tsiviilelanike reintegreerimise programme, keskendudes eelkõige seksuaalse vägivalla all kannatanud naiste ja tütarlaste abistamisele, et rahuldada edasilükkamatuid vajadusi ning valmistuda tulevaseks taastamistööks; märgib naiste kesksel osal purustatud kogukondade taastamisel;
17. palub Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuröri alustada juurdlust Kivus ja Ituris 2003. aasta juunist saadik sooritatud elajalike kuritegude asjus ning esitada süüdistused isikutele, kes on nende eest kõige selgemini vastutavad; see peab hõlmama relvarühmituste tähtsamaid juhte, keda ei ole vahistatud, ning massimõrvades ja seksuaalses vägivallas süüdi olevaid isikuid;
18. nõuab Kimberley protsessi eeskujul tulemuslike kontrollimehhanismide loomist ELi turule imporditavate loodusvarade päritolu kindlakstegemiseks;
19. kutsub nõukogu ja kõiki liikmesriike andma eriabi Kongo DV idaosa elanikele;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Aafrika Liidu institutsioonidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Julgeolekunõukogule, ÜRO inimõiguste nõukogule ning Aafrika suurte järvede piirkonna riikide valitsustele ja parlamentidele.